

SAPIENTIA UNIVERSITY
CLUJ-NAPOCA, ROMANIA
DEPARTMENT OF LAW

GROSSCHMID WORKING PAPERS

1/2015

Béni Grosschmid ***(1852-1938)***

Born in Sighetu Marmăției, in Hungarian Máramarossziget, present-day Romania, Béni Grosschmid was a prominent scholar and brilliant savant of private law. We honor his memory by our working paper series.

Accepted languages of the working papers are English, French, German, Italian, Romanian and Hungarian.

KÁDÁR Hunor¹**A tárgyalást előkészítő eljárás (procedura de cameră preliminară) hiányosságainak rövid bemutatása és a jogintézmény vizsgálata a Románia Alkotmánya, illetve az Emberi Jogok Európai Egyezménye által biztosított alapvető eljárási garanciák érvényesülése tekintetében****The legal institution of preliminary hearing in the light of the new romanian criminal procedure code*****I. A tárgyalás előkészítésére vonatkozó jogi szabályozás rövid áttekintése***

Mindenek előtt, fontosnak tartom megjegyezni, hogy a tárgyalás előkészítésének (szó szerinti fordításban “előzetes szoba”) intézménye nem ismeretlen a román büntetőeljárás rendszer számára, ugyanis az 1936-ban hatályba lépett Büntetőeljárás törvénykönyv (a továbbiakban: 1936-ban hatályba lépett Be.) “vizsgálati szoba” néven egy a tárgyalás előkészítéséhez hasonló eljárást szabályozott. A tárgyalás előkészítésének intézménye eredeteit tekintve az angolszász jogrendszerek találmánya, azonban gyakorlati előnyei miatt napjainkra számos kontinentális jogrendszer is megpróbálta adaptálni saját eljárási jogszabályaihoz.

Az elemzett jogi intézmény gyakorlatilag egy teljesen új eljárási fázist ékel be a nyomozati és a bírósági szakok közé, szabályozásának szükségessége véleményem szerint vitathatatlan. A tárgyalást előkészítő eljárás egyik fő tárgya a vádirat törvényességének vizsgálata. Meg szeretném jegyezni, hogy hasonló rendelkezéseket az 1968-ban hatályba lépett Be. 264. § (3) bek. is szabályozott, azonban ezek számos és megalapozott kritika tárgyát képezték. Az említett rendelkezések értelmében a fölöttes ügyész hatáskörébe tartozott a vádirat és a

¹ LL.M., Assistant Lecturer of Criminal Law, Sapientia University, Cluj-Napoca, Romania.

nyomozati cselekmények törvényességének, illetve a vádemelés megalapozottságának vizsgálata. Az évek folyamán a főlöttes ügyész által lefolytatott ellenőrzés egy teljesen formális eljárássá fejlődte ki magát, amely során a főlöttes ügyész legtöbb esetben el sem olvasta a vádiratot, csak lepecsételte és aláírta. A főlöttes ügyész döntésének törvényessége önmagában is megkérdőjelezhető volt, ugyanis a vádemelés törvényességének és megalapozottságának kontrollját legtöbb esetben ugyanazon ügyészség tagja végezte. Következésképpen, elengedhetelen volt egy független, külső kontroll gyakorlása, amelyet az emberi jogok őréként eljáró bíró szerv végezzen el.

Az Új Be. 342. § taxatív módon sorolja fel azokat a nyomozati szakhoz fűződő eljárási cselekményeket, amelyek a bírósági tárgyalást előkészítő eljárás tárgyát képezhetik: a bíróság hatáskörének, a bíróság megkeresésének törvényességének, a nyomozati cselekmények törvényességének, illetve a bizonyítási eszközök megszerzésének törvényességének vizsgálata.

Az elemzett intézmény bevezetésének célja kétséget kizáróan a büntetőperек időtartamának lecsökkentése volt. A gyakorlatban számos esetben előfordult, hogy az ügyészség nem az illetékes vagy nem a megfelelő hatáskörrel rendelkező bíróságot kereste meg a vádirattal, ami az illetékesség vagy a hatáskör áthárításához vezetett és ez egyértelműen jelentős idővesztést vont maga után, különösen ha az első fokú bíróság hatáskörének megsértését a felfolyamodási bíróság állapította meg. Az 1968-ban hatályba lépett Be. 300. § (2) bek. értelmében, amennyiben a vádirat nem tartalmazta azokat a törvény által előírt alapvető elemeket, amelyek nélkülözhetelenek voltak a bíróság törvényes megkereséséhez, a bíróság elrendelte az iratcsomó visszaküldését az ügyészségre, amely köteles volt újraírni a vádiratot. Ezzel ellentétben, amennyiben a bíróság bizonyos alapvető nyomozati cselekmények törvénytelenességét állapította meg (pl. a nyomozás megkezdésére vonatkozó határozat hiánya vagy az iratbemutatást igazoló jegyzőkönyv hiánya), az 1968-ban hatályba lépett Be. 332. § (2) bek. értelmében elrendelte a nyomozati

cselekmények újra elvégzését. Más szavakkal, egy szakmailag jól felkészült ügyvéd maximálisan profitálhatott a nyomozó hatóság hibáiból és kieszközölhette az ügy évekig történő halasztását, amely egyértelműen a vádlott javát szolgálta. A tárgyalás előkészítésére vonatkozó eljárás bevezetése alkalmával a jogalkotó éppen ennek, az állam számára pénzt és humán erőforrást felörlő huza-vonának szeretett volna véget vetni azáltal, hogy az ügyirat úgy kerüljön az első fokú bíróság elé, hogy a fentebb említett fontos eljárásjogi kérdések tekintetében már jogerős döntés született.

Azonban fontos megjegyezni, hogy a tárgyalás előkészítésének intézménye már az általa szabályozott eljárás tárgya tekintetében is két igen fontos hiányosságot enged felfedezni. Az Új Be. 342. § kizárólag a vádirat, a nyomozati cselekmények, illetve a bizonyítási eszközök törvényességének vizsgálatát teszi lehetővé az eljáró bíró számára. Más szavakkal, egy olyan formális eljárásról beszélünk, amely keretén belül nem vitatható a vádemelés megalapozottsága. Az eljáró bíró kizárólag a vádirat, a bizonyítási eszközök és a nyomozati cselekmények formai törvényességét ellenőrzi, azaz összehasonlítja ezek tartalmát az eljárási törvényben előírt feltételekkel. Következésképpen, amennyiben nem igazolható, hogy a nyomozati cselekmények, illetve a vádirat formailag nem hiányos és a bizonyítási eszközök beszerzése során nem alkalmaztak kényszert vagy provokációt, lehetővé válik egy olyan vádlott bíróság elé küldése, akinek bűnösségét nem támasztják alá szilárd bizonyítási eszközök. Ez azt jelenti, hogy a bírónak abban az esetben is el kell rendelnie az elsőfokú tárgyalást megkezdését, amennyiben már a tárgyalást előkészítő eljárás során világossá válik számára, hogy megalapozott bizonyítási eszközök hiányában a vádlottat fel kell majd mentenie, ugyanis az Új Be. 346. § (7) bek. értelmében a tárgyalást előkészítő bíró az, aki majd az ügyet első fokon tárgyalni fogja. Következésképpen, az 1968-ban hatályba lépett Be. 264. § (3) bek. hasonlóan, az Új Be. 328. § (1) bek. alapján a vádemelés megalapozottságának kérdéséről szintén a fölötte ügyész dönt. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a

kontinentális jogrendszerek által alkalmazott tárgyalás előkészítésének intézménye alapjául az USA büntetőeljárás jogrendszerében alkalmazott “preliminary hearing” vagy “evidentiary hearing” jogi intézmény szolgált. Az “előzetes kihallgatási eljárás” során a bíró azt vizsgálja, hogy a vádemelés szilárd bizonyítékokra támaszkodik-e annak érdekében, hogy kiszűrjék azokat az ügyeket, amelyekben a vádhatóság nem szolgáltatott elegendő bizonyítékot ahhoz, hogy érdemes legyen az esküdtszék elé terjeszteni az ügyet. Tehát, amennyiben a bíró úgy dönt, hogy a megszerzett bizonyítékok nem támasztják alá minden kétséget kizáróan a vádlott bűnösségét, az ügy nem kerülhet az elsőfokú bíróság elé. Láthatjuk, hogy a hazai jogszabállyal ellentétben, az angolszász jogrendszerben az előzetes vizsgálat tárgya első sorban a vádemelés megalapozottságának vizsgálata, amelynek hatásköre kizárólag a bírói szervet illeti meg.

Egy másik igen fontos hiányosság, amely a tárgyalást előkészítő eljárás tárgyára vonatkozik, a nyomozó hatóságok hatáskörének vizsgálatával kapcsolatos. Az 1968-ban hatályba lépett Be. 332. § (1) és (2) bek. értelmében, a bíróság elrendelte az összes nyomozati cselekmény újraelvégzését, amennyiben a nyomozás az ügyészség tárgyi vagy személyi hatáskörének megsértésével történt és amennyiben ezt a vádlott az elsőfokú bíróság előtt lefolytatott vizsgálati szakasz lezárta előtt kifogásolta. Az Új Be. elsőfokú bírósági tárgyalásra vonatkozó rendelkezései nem teszik lehetővé a nyomozó hatóságok hatáskörének kifogásolását, ugyanakkor, a tárgyalást előkészítő eljárás tárgyára vonatkozó felsorolás nem említi *expressis verbis* a nyomozó hatóságok hatáskörének kifogásolási lehetőségét. Következésképpen, amennyiben a nyomozást a Legfelsőbb Bíróság melletti Ügyészség helyett a Városi Bíróság melletti Ügyészség végzi el, az Új Be. nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely *expressis verbis* lehetővé tenné a tárgyi hatáskör megsértésének kifogásolását. A fentebb bemutatottak fényében, meglátásom szerint, a nyomozó hatóságok hatáskörének kifogásolására az egyetlen lehetőség az Új Be. 342. § által

szabályozott “bírótság megkeresésének törvényessége” kifejezés kiterjesztő értelmezésének alkalmazása azáltal, hogy a megkeresés törvényessége, a vádirat formai elemeinek tiszteletben tartása mellett azt is maga után vonja, hogy az említett vádiratot a megfelelő tárgyi vagy személyi hatáskörrel rendelkező ügyész készítette el.

Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a tárgyalást előkészítő eljárás alkalmazása az egyszerű büntető ügyekben felesleges időpocsékoláshoz vezet annak ellenére, hogy az eljárás bevezetésének célja egyértelműen a büntetőperек időtartamának lecsökkentése. Ezzel kapcsolatosan fontos megjegyezni, hogy az USA különböző államaiban az “előzetes kihallgatás” intézményét kizárólag a súlyos bűncselekmények (felony) esetében alkalmazzák. Az Új Be. 343. § értelmében a tárgyalást előkészítő eljárás időtartama maximum 60 nap, azonban meg kell jegyezni, hogy ez a rendelkezés kizárólag abban az esetben érvényes, amennyiben a vádlott nem él panasszal a bírósági végzés ellen. Következésképpen, amennyiben a vádlott jogtalannak vagy megalapozatlannak tartja az általa megfogalmazott kérelmek vagy kifogások visszautasítását és a bíróság végzése ellen panasszal él, az Új Be. 347. § (3) bek. értelmében, amely az Új Be. 343. § alkalmazására tesz utalást, a felső fokú bíróságnak szintén maximum 60 nap áll rendelkezésére a panasz elbírálására. Más szavakkal, elméletileg a tárgyalást előkészítő eljárás 4 hónapig is tarthat, amennyiben a vádlott érdekében áll az idő húzása. Ez, véleményem szerint, elfogadhatatlan egy olyan gondatlanságból elkövetett testi sértésért folyó büntetőügyben, amelyben a vádlott célja egyértelműen az idő húzása annak érdekében, hogy minél később veszítse el hajtási jogosítványát. Ebben az esetben egyértelmű, hogy az ügy komplexitása nem igényelné különböző eljárási kifogások benyújtását a nyomozati cselekmények vagy a bizonyítási eszközök törvényességére vonatkozóan, azonban az idő húzása érdekében a védő meg fog minden törvényes lehetőséget tenni annak érdekében, hogy a tárgyalást előkészítő eljárás három vagy négy hónapot tartson.

II. A tárgyalás előkészítését szabályozó rendelkezések vizsgálata az alapvető eljárási garanciák érvényesülésének tekintetében

Románia Alkotmánybírósága a 2014. évi 641-es számú, 2014. november 11-én kelt. határozatában alkotmányellenesnek minősítette a 2010. évi 135-ös számú törvény (Új Be.) 344. § (4) bek., 345. § (1) bek., 346. § (1) bek., illetve a 347. § (3) bek. A döntés egyáltalán nem volt meglepő a büntetőjogban jártas jogalkalmazók számára, ugyanis a 2010. évi 135-ös számú törvény hatályba lépését követően számos szaktekintély kifejezte kételyeit az említett rendelkezések alkotmányossága tekintetében. Az Alkotmánybíróság határozatnak megindoklása jelen pillanatban még folyamatban van, azaz még nem ismeretesek azok a jogi érvek, amelyek miatt a legfelsőbb bírói szerv megállapította az említett rendelkezések alkotmányellenességét. A tanulmány következő részében azt szeretném megvizsgálni, hogy az említett rendelkezések miért alkotmányellenesek az én személyes meglátásom szerint.

Mindenek előtt, nagyon fontosnak tartom megjegyezni, hogy az Új Be. értelmében a tárgyalás előkészítése egy kizárólag írott és nem nyilvános eljárás. Az Új Be. 344. § (2) és (3) bek. értelmében, a bíróság megkeresését követően, az eljáró bíró köteles leközölni a vádiratot a vádlottnak és kötelező jogsegély esetén a vádlott védőjének is, akiknek minimum 20 nap áll a rendelkezésükre, hogy kifogásokkal éljen a bíróság hatásköre, a bíróság megkeresésének törvényessége, illetve a bizonyítékok és a nyomozati cselekmények törvényessége tekintetében. Az Új Be. 344. § (4) bek. értelmében, a vádlott által megfogalmazott kérelmeket és kifogásokat, illetve a bíróság által hivatalból felhozott kifogásokat az eljáró bíró leközli a vádhatóságnak, amelynek 10 nap áll rendelkezésére, hogy ezekre írásban válaszoljon. Az említett kifogásokat kizárólag írásban lehet benyújtani, amelyeket az eljáró bíró az Új Be. 345. § (1) bek., illetve a 346. § (1) bek. értelmében a vádlott és ennek védője, illetve az

ügyész jelenlétének hiányában bírálja el. Ugyanakkor, az Új Be. 347. § (3) bek. értelmében, az így született végzés ellen benyújtott panaszt is a vádlott és ennek védője, illetve a vádhatóság képviselőjének jelenlétének hiányában, egy nem nyilvános tárgyalás keretén bírálják el.

Meglátásom szerint az elemzett rendelkezések azokat az alapvető eljárási garanciákat sértik, amelyek a tisztességes tárgyaláshoz való jog általános fogalmát alkotják. A következőekben két külön kategóriára szeretném felosztani a tárgyalást előkészítő eljárás által sértett alapvető eljárási garanciákat: a kontradiktórius eljáráshoz való jog és a védelemhez való jog megsértése, illetve a fegyverek egyenlőségének elvének megsértése.

Fontos megjegyezni, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlatának fényében az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikk (1) parag. szabályozott tisztességes tárgyaláshoz való jog egy olyan tág fogalom, amely egy sor alapvető eljárási garanciát foglal magában (ld. EJEB, *Delcourt v. Belgium*, 2689/65, 1970. január 17). Az "Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény" és az őt kiegészítő jegyzőkönyvek Románia Alkotmányának 11. § (2) bek. értelmében a belső jog szerves részét képezik és jogi erejük a nemzeti törvények fölött áll. A jogi szakirodalomban kifejtették, hogy valójában egy olyan intézményteremtő nemzetközi szerződésről beszélünk, amely objektív kötelezettségeket alakít ki a szerződő államok számára. Más szavakkal, egy olyan közjogi rendszert hoz létre, amelynek elfogadása azt a következményt vonja maga után, hogy a szerződő állam az említett közjogi rendszert automatikusan átveszi saját jogrendjébe. Ugyanakkor, a fentebb említett nemzetközi szerződés, a közjogi rendszer mellett, egy joggyakorlatra alapuló (a common-law mintájú) jogrendet is létrehoz, amely független a szerződő államok belső jogrendjétől és amely a szóban forgó nemzetközi szerződés értelmezése révén jött létre (Ld. Gh. Mateuț, *Protecția martorilor. Utilizarea martorilor anonimi în fața organelor procesului penal*, Ed. Lumina Lex, București, 2003, p. 43). Következésképpen, még abban az

esetben is, ha Románia Alkotmánya nem szabályozná *expressis verbis* a tisztességes tárgyaláshoz való jogot, az Egyezmény 6. cikke és a hozzá fűződő joggyakorlat tiszteletben tartása kötelező lenne a román jogalkotó számára az Alkotmány 11. § (2) bek. értelmében. Azonban, mind az Új Be. 8. §, mind pedig az alkotmány 21. § (3) bek. értelmében a büntetőeljárásban részt vevő feleket megilleti a tisztességes tárgyaláshoz való jog érvényesítésének lehetősége. Ez azonban maga után vonja az eljáró hatóságok azon kötelezettségét, hogy a büntetőeljárás folyamán biztosítsák ezen jog gyakorlásának lehetőségét. A tisztességes tárgyaláshoz való jog egyik alapvető alkotóeleme a kontradiktórius tárgyaláshoz való jog. Az EJEB a *Barberá, Messegué és Jabardo v. Spanyolország* (10590/83, 1988) ügyben hozott határozatában kifejtette, hogy amennyiben lehetséges, minden bizonyítási eszközt egy nyilvános és kontradiktórius eljárás keretén belül kell megvizsgálni. A védelmehez való jog szintén szabályozva van mind eljárásjogi, mind pedig alkotmányjogi szinten. Az Új Be. 10. § (1) bek., illetve az Alkotmány 24. § értelmében a védekezéshez való jog garantált és az eljárásban részt vevő feleknek joguk van személyesen védekezni vagy védő szolgálatait igénybe venni.

Az Új Be. 345. § (1) bek., illetve a 346. § (1) bek. mindenek előtt a védekezéshez való alapvető jogot sérti, amelyből fakad a kontradiktórius eljáráshoz való jog sérelme is. Amint már említettem, az idézett rendelkezések alapján, a tárgyalás előkészítése alkalmával, az eljáró bíró egy nem nyilvános tárgyaláson, a büntetőeljárás alanyainak jelenlétének hiányában dönt a hivatalból felhozott és a vádlott által írásban benyújtott kifogásokról. Következésképpen, a vádlott védőjének nincs lehetősége szóban és egy kontradiktórius tárgyalás keretén belül előadni az általa benyújtott kifogásokat és ezek indokait bemutatni. Ugyanakkor, mivel a vádlott védőjének nincs hozzáférése az eljáró bíró által hivatalból felhozott kifogásokhoz, illetve a vádhatóság válasziratához, amelyben a vádlott által megfogalmazott kifogásokkal kapcsolatosan védekezik, a vádlott és ennek védője meg van fosztva attól a lehetőségtől, hogy az említett iratokban

hivatkozott jogi érvek törvényességét vagy megalapozottságát vitathassa. Önmagában az a tény, hogy a vádlott védő által fogalmazhatja meg írásban a kifogásait, azonban sem ő, sem pedig védője nem vehet részt a kifogások elbírálásánál, nem vezethet ahhoz a téves következtetéshez, hogy a védekezéshez való jog biztosítva van. Meglátásom szerint egy jogállamban megengedhetetlen, hogy olyan fontos eljárásjogi kérdésekről, mint a vádirat, a nyomozati cselekmények, illetve a bizonyítási eszközök törvényessége, az eljáró bíró a büntetőeljárás alanyainak meghallgatása nélkül döntsön. Mitöbb, amennyiben a bíró hivatalból hoz fel kifogásokat, a vádlottnak lehetősége sincs ezek tartalmának megismerésére. Az elemzett rendelkezések egyezmény- és alkotmányellenessége még nyilvánvalóbbá válik, amennyiben megállapítjuk azt az egyszerű tény, miszerint az elemzett nyomozati szakhoz fűződő eljárásjogi kérdések vizsgálata az 1968-ban hatályba lépett Be. 300. § (2) bek., illetve a 332. § értelmében egy nyilvános és kontradiktórius tárgyalás keretén belül valósult meg.

Az elemzett intézmény alkotmányellenességét a védekezéshez való jog megsértésének tekintetében főként az súlyosbítja, hogy a tárgyalást előkészítő eljárás nem teszi lehetővé új bizonyítási eszközök megszerzését. Egyértelmű, hogy az esetek túlnyomó többségében a bíróság hatáskörének, illetve a vádirat törvényességének vizsgálata könnyedén elvégezhető a nyomozati anyag alapján. Ezzel ellentétben, a nyomozati cselekmények, illetve a bizonyítási eszközök törvényességének vizsgálata számos esetben újabb bizonyítási eszközök megszerzését igényli. A jelenleg szabályozott eljárás kizárólag formailag teszi lehetővé mindezen kérdések vizsgálatát. Más szavakkal, amennyiben a nyomozati cselekmények, illetve a bizonyítási eszközök megszerzése során a nyomozó hatóság betartotta a Be. által előírt formai követelményeket, az eljáró bíró köteles megállapítani ezek törvényességét. Ezen hiányosság legsúlyosabb következménye, hogy a nyomozati cselekmények és a bizonyítási eszközök törvényessége tekintetében hozott végzés jogerős, más

szavakkal a nyilvános és kontradiktórius bírósági tárgyalás során, amely lehetővé tenné új bizonyítási eszközök megszerzését, már nem lehet újra vitatni ezek törvényességét. Számomra azonban egyértelmű, hogy a rendőri provokáció vagy a kényszer alkalmazása révén megszerzett bizonyítási eszköz törvénytelenységének bizonyítása legtöbb esetben lehetetlen tanúk kihallgatása, orvosi szakvélemény elkészítése, fedett nyomozók kihallgatása vagy egyéb bizonyítási eszközök megszerzése hiányában. Kétségtelen, hogy ilyen lehetőségek hiányában csorbul a vádlott védekezéshez való joga, ugyanis nem tudja bizonyítani, hogy az ügy kimenetele szempontjából lényeges bizonyítási eszközöket a nyomozó hatóságok törvénytelenül szereztek meg. A nyomozati cselekmények törvényességének vizsgálata kapcsán szintén szükségessé válhat újabb bizonyítási eszközök megszerzése. Amennyiben a vádlott azt állítja, hogy a vádlotti jogok és kötelezettségek közlése, illetve a vádlotti nyilatkozat felvétele során nem volt ügyvéd által képviselve, annak ellenére hogy a jegyzőkönyvben és a vádlotti nyilatkozatban szerepel egy adott ügyvéd neve és aláírása, szükségessé válik az illető ügyvéd kihallgatása annak érdekében, hogy igazolni lehessen ennek jelenlétét vagy jelenlétének hiányát a kihallgatásról. Amennyiben az ittasan vezető gyanúsított személyazonosságát igazoló helyszínelési jegyzőkönyvben szerepel, hogy a gyanúsított igazoltatása két hatósági tanú jelenlétében történt, viszont a gyanúsított váltig állítja, hogy a nyomozó hatóságon kívül senki nem volt jelen az igazoltatásnál, a jegyzőkönyv törvényességének vizsgálata tekintetében szükségessé válik az illető hatósági tanúk kihallgatása.

Meglátásom szerint kétségtelen, hogy azon eljárásjogi kérdések, amelyek a tárgyalást előkészítő eljárás tárgyát képezik olyan fontossággal bírnak a büntetőügy kimenetele tekintetében, hogy ezen kérdések vizsgálata nem valósulhat meg a szóbeliség, a kontradiktorialitás, illetve a védő általi képviselethez való jogok érvényesülésének hiányában.

Szerény meglátásom szerint az Új Be. 344. § (4) bek, illetve a teljes tárgyalást előkészítő eljárásra vonatkozó szabályozás sérti a fegyverek egyenlőségének elvét, amely egy másik igen fontos alkotóeleme a tisztességes tárgyaláshoz való jognak. A fegyverek egyenlőségének elvét az Emberi Jogok Európai Bizottsága az 1963. március 28-i *Pataki és Dunshirn v. Ausztria*, illetve az 1962. november 23-i *Ofner és Hopfinger v. Ausztria* ügyekben vizsgálta és arra az egyértelmű következtetésre jutott, hogy a büntetőeljárásban az ügyész a vádlottal ellentétes érdekeket képviselő fél, következésképpen, nem élvezhet az eljárás során egy előnyösebb bánásmódot, mint amelyben az eljáró hatóság a vádlottat részesíti. A Bizottság ezen álláspontját a későbbiekben az EJEB a *Borgers v. Belgium* (12005/86, 1991. október 30) ügyben erősítette meg. A *Dombo Beheer B.V. v. Hollandia* (14448/88, 1993. október 17) ügyben az EJEB kifejtette, hogy mind a polgári, mind pedig a büntető ügyekben a fegyverek egyenlőségének elvének érvényesülnie kell, ami azt feltételezi, hogy az eljárás alanyainak meg kell adni egy olyan méltányos jogot a bizonyítási eszközök és nézőpontjuk bemutatására, amely nem helyezi őket hátrányos helyzetbe az eljárás másik jogalanyával szemben.

Az Új Be. 344. § (4) bek. értelmében, a vádlott által benyújtott írásos kifogásokat, illetve a bíróság által hivatalból felhozott kifogásokat az eljáró bíró leközli az ügyésznek, akinek 10 nap áll rendelkezésére, hogy írásban válaszoljon. Következésképpen, amennyiben a bíró hivatalból él kifogásokkal, ezeket nem közli le a vádlottnak, hogy ő is kifejezhesse álláspontját ezekkel kapcsolatosan. Ugyanakkor, míg a vádhatóság írásban védekezhet a vádlott kifogásaival kapcsolatosan, addig a vádlott nem fejezheti ki álláspontját ezen védekezések tekintetében. A fentebb bemutatott rendelkezések fényében minden kétséget kizáróan a jogalkotó előnyben részesítette a vádhatóságot, a vádlottal szemben. Egy másik igen komoly probléma, amely felmerül a fegyverek egyenlőségének elvével kapcsolatosan az, hogy a sértett és a magánfél teljesen ki vannak zárva az tárgyalást előkészítő eljárásból. Más szavakkal, az említett eljárás alanyai

kizárólag a vádlott és a vádhatóság. Ennek következtében, a sértett és a magánfél nem kifogásolhatja a bíróság hatáskörét, illetve a vádirat, a nyomozati cselekmények és a bizonyítási eszközök törvényességét. Következésképpen, a jogalkotó eltörölte ezen felek védekezéshez való jogát a tárgyalást előkészítő eljárás időtartamára. Ez egyértelműen sérti az Új Be. 10. § (1) bek., illetve az Alkotmány 24. §, amelyek értelmében az állam szervei kötelesek biztosítani a felek számára a védekezéshez való jog gyakorlását. Más szavakkal, ezen jog nem kizárólag a vádlottat illeti meg.

Hogy mi lehetett annak az oka, hogy a jogalkotó ilyen mértékben korlátozta a felek tisztességes tárgyaláshoz való jogát? A válasz igen egyszerű: a büntetőperек gyors elintézéséé. Azonban fontos megjegyezni, hogy Románia Alkotmányának 53. § (2) bek. értelmében az alkotmányos jogok gyakorlásának korlátozása csak akkor megengedett, ha szükséges egy demokratikus társadalomban, ugyanakkor a korlátozásnak arányosnak kell lennie a korlátozást igazoló közérdekkkel és nem vezethet a jog gyakorlásának teljes megvonásához. A szakirodalomban hangsúlyozták (ld. K. Bárd, *Emberi jogok és büntető igazságszolgáltatás Európában: A tisztességes eljárás büntetőügyekben- Emberijog-dogmatikai értekezés*, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest, 2007, 219. o.), hogy a tisztességes tárgyalás körébe tartozó jogok abszolút érvényű, “erős” jogok, ezért a büntető ügyek gyors elintézéséhez fűződő “közérdek” nem képes önmagában igazolni a terheltet megillető eljárási garanciák fokozott korlátozását. Ugyanakkor a *Van Mechelen v. Hollandia* (21363/93; 21364/93; 21427/93; 22056/93, 1997. április 23) ügyben az EJEB elvi éllel szögezte le, hogy “figyelemmel arra a különlegesen fontos szerepre, amellyel a jog a demokratikus államokban rendelkezik, a védelem jogai abszolút korlátozhatatlanok”.